

Maraş Milletvekili Enver Kaplan'ın, 2284 sayılı Türkiye Halk Bankası Kanununa bâzı maddeler eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (2/290)

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2284 sayılı Türkiye Halk Bankası Kanununa, bâzı maddeler eklenmesine dair kanun teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ve rica ederim.

Saygılarımla.

Maraş Milletvekili
Enver Kaplan

GEREKÇE

Küçük sanatkâr ve esnaf zürradan sonra gelen en kesif bir kütle olarak yurdumuzun ekonomik bünyesinde yer almaktadır. Küçük esnafı muvabihacıların elinden kurtarmak gayesiyle Halk Bankasına kredi verme imkânı tanınmış bulunmaktadır. Bilhassa küçük sanatkâr ve esnafa gerek tesis kredisi, gerekse işletme kredisi vermeyi vazife edinen Halk Bankası yabancı yardım ile de müsait şartlarla takviye edilmektedir. Bankanın sermayesine halkın da iştirak ettiği düşünülürse bankanın vereceği kredilere hassasiyet göstermesi de tabii olmaktadır. Bugün Türkiye Halk Bankası küçük sanatkâra kooperatifler kanalıyla 5 sene vâdeli olarak 50 000 liraya kadar kredi vermektedir. Küçük sanatkâra verilen oldukça yüksek sayılabilecek miktar karşılığı alınacak alâtin işletilerek bedelini ödeyebilmesi için de uzun vâdenin verilmesi normaldir. Bankanın kredi verdiği zevat bilhassa küçük esnaf olup çoğu fakir veya işe yeni başlamış sanatkârlardır. Bunlar istedikleri kredi karşılığında bankanın bugün kefalet olarak istediği bir evi veya kıymetli bir arsayı bulamamaktadırlar. Vâdenin uzun olması dolayısıyla de mülk sahibi bir yakınının yardımını da sağlayamamaktadırlar. Mevzuatın müsaidolmaması sebebiyle elinde meselâ yüzbin liralık alâti bulunan bir sanatkâr beşbin liralık bir krediyi buna karşılık olarak çekememektedir. Mutlaka ipotek edilecek bir gayrimenkul istenmektedir. Bu sebep le sanayileşmeyi hedef itihaz etmiş bulunan memleketimizde menkul rehnine cevaz verilmesi şart olmaktadır.

Halk Bankasınca satın alınarak verilecek veya kredi verilerek küçük esnaf tarafından satın alınacak alâtin bankaya rehnedilmesi, hem esnafa kredi alabilme imkânı sağlayacak ve hem de mezkûr bankaya mevzuat kolaylığı verecektir.

Kanun teklifi metninde; rehnedilecek alâtin noterliklerde ihdas edilecek hususi sicillerde tesbit edileceği, kredi veren bankaya alacağına rüçhan hakkı tanınacağı, merhun menkulün değerinin düşmesi veya borcun vâdesinde ödenmemesi halinde yapılacak takibat, mezkûr merhunların banka ile yapılan anlaşma hilâfına kullanıldığında Türk Ceza Kanununun emniyeti suiistimal ile ilgili 508 nci maddesinin tatbik edileceği ve nihayet bu işlemlerin noter, tescil ve saire muamelelerinin hare ve resim gibi masraftan muaf olduğu derpiş edilmektedir.

Kanun teklifi sanayimizin nüvesi ve temeli olan küçük sanatkâr esnafa ve dolayısıyla memleketimize büyük faydalar getirmektedir.

Kanun teklifinin hiçbir malî külfeti ve cephesi yoktur.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. : 2/290
Karar No. : 62

5 . 5 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Maraş Milletvekili Enver Kaplan'ın, 2284 sayılı Türkiye Halk Bankası Kanununa bâzı maddeler eklenmesine dair kanun teklifi, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Gereğede arz ve izah olunan hususlar komisyonumuzca da uygun görülmüş ve teklif maddeler üzerinde yapılan değişikliklerle kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı	Sözcü		
Çankırı	Tekirdağ	Burdur	Denizli
Tahir Akman	Halil Başol	Faik Kırbaşı	Zafer Nihat Özel
Gaziantep	Maraş	Ordu	
Naşit Sarıca	Vefik Pirinçcioğlu	Ferda Güley	

Ticaret Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Ticaret Komisyonu
Esas No. : 2/290
Karar No. : 31

14 . 6 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Maraş Milletvekili Enver Kaplan'ın, 2284 sayılı Türkiye Halk Bankası Kanununa bâzı maddeler eklenmesine dair kanun teklifi ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Kanun teklifinin gerekçesinde arz ve izah edilen hususlar komisyonumuzca da kabul edilerek maddelerin görüşülmesine başlanmıştır.

Maliye Komisyonunca yapılan redaksiyon değişiklikleri komisyonumuzca da benimsenmiş, teklifin 1 nci maddesine «Yukardaki maddelerde menkûl rehni ile ilgili olarak Türkiye Halk Bankasına tanınan haklar Esnaf Kefalet Koopertiflerine de tanınmıştır.» hükmü ek madde 6 olarak ilâve edilmiş ve bu haliyle teklif kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur:

Başkan	Başkan V.	Sözcü	Kâtip
Balıkesir	Denizli	Ankara	Bursa
İ. Aytaç	M. S. Baydil	M. K. Coşkun	K. Önadım
	İmzada bulunamadı.		

Adana	Aydın	Maraş	Urfa
A. Karci	S. Bosna	V. Kadioğlu	M. Güven
			İmzada bulunamadı.

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe ve Plân
Komisyonu
Esas No. : 2/290
Karar No. : 150

2 . 7 . 1968

Millet Meclisi Başkanlığına

Tetkik edilmek üzere komisyonumuza havale edilen Maraş Milletvekili Enver Kaplan'ın, (2284 sayılı Türkiye Halk Bankası Kanununa bâzı maddeler eklenmesine dair kanun teklifi) ve teklif hakkında önceden havale edildiği Maliye ve Ticaret komisyonlarınca düzenlenen raporların görüşülmesine, komisyonumuzun 10 . 4 . 1968 tarihli 12 nci Birleşiminde başlanmış, üyelerin gerekçeli beyanları muvacehesinde teklifin önce bir Alt Komisyonunda incelenmesi karara bağlanmış idi.

Bu kez, komisyonumuz 1 . 7 . 1968 tarihli Birleşiminde kanun teklifini, teklif hakkında Alt Komisyonca hazırlanan rapor esas alınmak suretiyle incelemiştir.

Küçük sanatkâr ve esnaf, yurdumuzun ekonomik hayatında ziraatten sonra en yaygın bir şekilde faaliyet göstermektedir. Bu faaliyetlerini yapabilmek için tesis ve işletme kredilerine ihtiyaç vardır. Halk Bankası, küçük sanatkâr ve esnafa bu imkânı sağlamak gayesi ile kurulmuştur. Fakat Halk Bankası gerek işletme ve gerekse tesis kredisini verirken ipotek olarak bir gayrimenkul göstermesini şart koşmaktadır. Adı üzerinde, küçük sanatkâr ve esnafı teşkil edenler, böyle bir imkâna sahibolmıyan henüz çalışma hayatına atılacak vatandaşlardır. Bu vatandaşlara kolaylık sağlamak amacını güden ve makina, teçhizat ve aletlerinin rehin edilmek suretiyle tesis ve işletme kredisi verilmesini öngören teklifin tümü üzerinde vâkı görüşmeler ve ilgili temsilcilerin izahatlarını müteakıp, maddelerin görüşülmesine geçilerek;

Ek 1 nci madde yeniden düzenlenerek muamelenin yapıldığı yerde birden fazla Noter bulunması halinde, merhun malların birinci Noterde sicile yazılacağı hususu tasrih edilmiştir.

Taşınır malların ipotek edilmesi söz konusu olmayacağından ek 2 nci maddedeki (ipotek edilen) sözü metinden çıkarılmıştır.

Ek 3 nü madde, merhunun satılmasıyla ilgili genel hüküm ve kaidelere uygun şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Merhun malları, alacaklıyı ızzar kasdiyle tahribedenler için ceza maddesi konulmak suretiyle ek 4 nü madde değiştirilmiştir.

Ek 5 nci madde ile bu cezaların süresi ve şekli hükme bağlanmış,

Teklifin ek 5 nci maddesi ek 6 nci madde olarak ve yeniden düzenlenerek ilâve edilmiş, yeni ek 7 nci madde ilâve suretiyle, esnaf kefalet kooperatiflerine de bu hak ve yetkilerin tanınması sağlanmıştır.

2 nci ve 3 nü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Teklif, bu değişik şekliyle, öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili	Sözcü			
Rize	Sakarya	Ankara	Ankara	
E. Y. Akçal	N. Bayar	İ. S. Hatipoğlu	M. K. Yılmaz	
Niğde	Balıkesir	Elâzığ	Eskişehir	
H. Özalp	F. İslimyeli	K. Nedimoğlu	İ. Anz	
	İmzada bulunamadı			
Giresun	İstanbul	İzmir	Kütahya	
İ. E. Kılıçoğlu	M. Güven	İ. Gürsan	M. Erez	
		İmzada bulunamadı		
Muğla	Rize	Samsun	Sivas	Trabzon
T. Şahin	C. Yalçın	S. Kılıç	O. Kabibay	A. R. Uzun
İmzada bulunamadı			İmzada bulunamadı	

MARAŞ M. V. ENVER KAPLAN'IN TEKLİFİ

**2284 sayılı Türkiye Halk Bankası Kanununa
bâzi maddeler eklenmesine
dair kanun teklifi**

MADDE 1. — Türkiye Halk Bankası Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir;

EK MADDE 1. — Türkiye Halk Bankası tarafından satın alınıp esnaf, küçük sanatkâr ve bunların kurmuş olduğu meslekî kooperatiflere kredi ile satılarak teslim edilen veya bedelleri bankaca ikraz edilen veya bankadan alınan krediye karşılık gösterilen makina, alât, edevat ve teçhizat borçlunun yedinde bulunsa dahi aldıkları krediye veya mala karşılık olmak üzere noterliklerde ihdas edilecek hususi sicillerde müfredatlı listeye merbut ikraz senedine istinaden kayıt ve tescil edilmek suretiyle bankaya merhun hükmündedir.

Merhun malın görünür bir yerine bankanın uygun göreceği sicil numaralarını muhtevi bir madeni plâka raptedir.

Banka merhunun sigorta ettirilmesini de isteyebilir.

EK MADDE 2. — Bankanın alacaklarının karşılığı olmak üzere bankaya ipotek edilen merhun malların borçlu tarafından işletilmesi ve kullanılması neticesinde elde edilen mamuller üzerinde de, temerrüt halinde bankanın kanuni rehin hakkı vardır. Üçüncü şahıslar tarafından ancak bankanın alacağından fazlası haczedilebilir.

EK MADDE 3. — Bankaya merhun malın rehin edildiği zamanki kıymeti bankaca ikraz sırasındaki değerden yüzde on aşağı düşer veya bankanın herhangi bir alacağının vadesi geldiği halde borçlu tarafından ödenmezse borçluya kıymetteki noksanın veya borcun ödenmesi için on beş gün müddetle bir ihtarname tebliğ olunur. Bu tebliğ hükmünü borçlu ifa etmezse icrasız olarak merhun mallar bilmüzayede satılarak borç ödettirilir.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

**2284 sayılı Türkiye Halk Bankası Kanununa
bâzi maddeler eklenmesine dair kanun.**

MADDE 1. — Türkiye Halk Bankası Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir;

EK MADDE 1. — Teklifin Ek madde 1 i aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 2. — Bankanın alacaklarının karşılığı olmak üzere bankaya merhun malların borçlu tarafından işletilmesi ve kullanılması neticesinde elde edilen mamuller üzerinde de, temerrüt halinde bankanın kanuni rehine hakkı vardır. Üçüncü şahıslar tarafından ancak bankanın alacağından fazlası haczedilebilir.

EK MADDE 3. — Bankanın her hangi bir alacağının vadesi geldiği halde, borçlu tarafından ödenmezse, borçluya borcun ödenmesi için onbeş gün müddetli bir ihtarname tebliğ olunur. Bu tebliğ hükmünü borçlu ifa etmezse, icrasız olarak merhun mallar müzayede ile satılarak borç ödettirilir.

TİCARET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

2284 sayılı Türkiye Halk Bankası Kanununa bâzı maddeler eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — Türkiye Halk Bankası Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir ;

EK MADDE 1. — Teklifin ek madde 1 i aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 2. — Bankanın alacaklarının karşılığı olmak üzere bankaya merhun malların borçlu tarafından işletilmesi ve kullanılması neticesinde elde edilen mamuller üzerinde de, temerrüt halinde bankanın kanunî rehine hakkı vardır. Üçüncü şahıslar tarafından ancak bankanın alacağından fazlası haczedilebilir.

EK MADDE 3. — Bankanın her hangibir alacağının vâdesi geldiği halde, borçlu tarafından ödenmezse, borçluya borcun ödenmesi için onbeş gün müddetle bir ihtarname tebliğ olunur. Bu tebliğ hükmünü borçlu ifa etmezse, icrasız olarak merhun mallar müzayede ile satılarak borç ödettilerilebilir.

BÜTÇE PLÂN KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

2284 sayılı Türkiye Halk Bankası Kanununa bâzı maddeler eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — Türkiye Halk Bankası Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

EK MADDE 1. — Türkiye Halk Bankası tarafından satınalınıp, esnaf, küçük sanatkâr veya bunların kurmuş oldukları meslekî kooperatiflere kredi ile satılarak teslim edilen makina, alât, edevat ve teçhizat ile; bedelleri Bankaca ikraz edilen veya Bankadan alınan krediye karşılık gösterilen makina, alât, edevat ve teçhizat, borçlunun elinde bulunsa dahi, Bankaya merhundur.

Bu rehin hakkı, borçlunun meslekini veya sanatını icra ettiği yerdeki noter dairesinde ve birden fazla noter bulunan yerlerde Birinci Noter Dairesinde tutulacak özel bir sicil defterine kaydolunur. Merhun mallar ayrıca özel bir sicilde kayıtlı ise durum o sicili tutan yetkili mercilere de bildirilerek sicile işletilir. Banka; merhunun görülür bir yerine Bankaya merhun bulunduğunu ve noterdeki sicil numarasını gösteren maddenî bir plâka veya münasip görülecek bir işaret koydurabileceği gibi merhunun sigorta ettirilmesini de isteyebilir.

EK MADDE 2. — Birinci maddede öngörülen sebeplerle Bankaya rehin edilen merhunun borçlu tarafından işletilip kullanılması sonucu elde edilen mamuller üzerinde de, temerrüt halinde, Bankanın kanunî rehine hakkı vardır.

Üçüncü şahıslar ancak Bankanın alacağını karşılayan mamullerden fazlasını haczettirebilir.

EK MADDE 3. — Rehinle temin olunan Banka alacağının tamamının veya her hangi bir taksitin vâdesinde ödenmemesi halinde; Banka tarafından borçluya, borcun 15 gün içinde ödenmesi isteğini taşıyan bir ihtarname tebliğ olunur. Bu ihtarnamenin tebliği üzerine borçlu üç gün içinde borcu ödediği veya borcun vâdesi gelmediği hususunda merhunun bulunduğu yer İcra Tetkik Mercii Hâkimine itiraz edebilir. Hâkim evrak üzerinde inceleme yaparak itirazı en geç bir hafta içinde karara bağlar. Hâkimin vereceği karar kesindir.

(Teklif)

(Maliye Komisyonunun deęiřtiriliři)

EK MADDE 4. — Türkiye Halk Bankasına bu kanuna göre temerrüt halinde merhun bulunan mal habersiz nakleden, müsaadesiz satan, hasara veya zarara uğratarak bankaya haber vermeyen borçlu Türk Ceza Kanununun 508 nci maddesi hükmü gereğince cezalandırılır.

EK MADDE 5. — Türkiye Halk Bankasına yapılan menkûl ipoteğın sebebiyle harc. resim ve sair Devlet tekâlûfû uygulanmaz.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

EK MADDE 4. — Türkiye Halk Bankasına bu kanuna göre temerrüt halinde merhun bulunan mal habersiz nakleden, müsaadesiz satan, hasara veya ziyaa uğratarak bankaya haber vermeyen borçlu, Bankaca lüzum görüldüğü taktirde, yapılacak ihbar üzerine Türk Ceza Kanununun 508 nci maddesi gereğince cezalandırılır.

EK MADDE 5. — Türkiye Halk Bankasına yapılacak menkûl rehinine ait muameleler her türlü vergi, resim ve harcan muafıtır.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Ticaret Komisyonunun değiştirişi)

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirişi)

İhtarname süresi içinde, veya itiraz halinde itirazın reddini müteakıf onbeş gün içinde borç ödenmezse Banka ; merhunu 15 gün süre ile açık artırmaya çıkarır. Bu süre içinde alıcı çıkmadığı veya verilen bedel borcu tamamen karşılamadığı takdirde, açık artırma süresi 15 gün daha uzatılır. Bu süre içinde verdiği bedel mukabilinde alıcısına muvakkat satışı yapılarak durum borçluya bir ihbarname ile bildirilir. Borçlu bu ihbarnamenin tebliğinden itibaren yedi gün içinde de borcu ödemediği takdirde kesin ihalenin icrası için dosya İcra Tetkik Mercii Hâkimine verilir. Hâkim dosya üzerinde inceleme yaparak en geç üç gün içinde ihalenin kesinleşmesine karar verdiği takdirde merhun alıcıya teslim olunur. Hâkimin verdiği bu karar kesindir.

EK MADDE 4. — Borçlu gerekli ihtimamı göstermiyerek merhunun değerinin düşmesine sebebiyet verdiği takdirde, mahalli Sulh Hâkiminin vereceği mühlet içinde ek teminat vermez veya evvelki hali iade etmezse, Mahkemece Bankaya teminat noktasına tekabül edecek bir miktarın ödenmesine hükmlenir.

EK MADDE 5. — Merhun malları Bankanın muvafakati dışında veya habersiz başka yere nakleden, satan, alacaklıyı izrar kasdiyle tahrip veya imha eden borçlu, alacaklı bankanın müraعاتı üzerine, altı aydan üç seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

EK MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerine göre yapılacak rehin mukavelesi ile buna ilişkin yargılama, takip ve itiraz işlemleri her türlü vergi, harc ve resimden muafır.

EK MADDE 7. — Yukardaki maddelerde Türkiye Halk Bankasına tanınan hak ve yetkiler, yapacağı aynı işler için, Esnaf Kefalet Kooperatiflerine de tanınmıştır.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 nü maddesi aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 4. — Türkiye Halk Bankasına bu kanuna göre temerrüt halinde merhun bulunan malı habersiz nakleden, müsaadesiz satan, haraca veya ziyaa uğratarak bankaya haber vermeyen borçlu, bankaca lüzum görüldüğü takdirde, yapılacak ihbar üzerine Türk Ceza Kanununun 508 nci maddesi gereğince cezalandırılır.

EK MADDE 5. — Türkiye Halk Bankasına yapılacak menkül rehinine ait muameleler her türlü vergi, resim ve harotan muafır.

EK MADDE 6. — Yukardaki maddelerde menkül rehni ile ilgili olarak Türkiye Halk Bankasına tanınan haklar Esnaf Kefalet kooperatiflerine de tanınmıştır.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 nü maddesi aynen kabul edilmiştir.